

lók, melyeket említett művében megpendített. Pedig itt csak egyetlenegy nyelvről van szó. Hát még hogyha az összes nyelveket érdeklő általános kérdéseket akarnánk kutatni! Igaz, hogy a gondolkodás formái nagyjában mindenütt egyformák, de ennek nyilvánulása annyiféle, a hány a nyelv, és ép az az általános nyelvészet tárgya, hogy ezt a sokféleséget osztályozza s ha lehetséges volna, egyesítse.

Oly nagy feladat, mely még ideálisnak is túlságos. Mert hány nyelvet nem ismerünk még; s hol van csak az az ember, a ki az ismerteket mind tudja? Vagy vannak már olyan előmunkálatok, a melyek ezen ismert nyelveket csoportosítva leírják s közös lelki sajátságaikat megmagyarázzák?

Ilyen szempontból tekintve a legnehezebb tudomány a nyelvtudomány. Mert egyéb természeti tünemények közt vannak típusok; elég ezeket ismerni s számuk határozott. De nyelvbeli típusok, a nyelv szellemét tekintve, ugyyszólván nincsenek, vagy legalább előttünk eddigélgé ismeretlenek; mindenik nyelv egyik-másik *lényeges* sajátságával ellentétes a többivel, sőt majdnem mindegyik nyelvjárás is; s ki tudná ezek számát elsorolni?

Mindamellett mindig fognak s szükséges is, hogy találkozzanak nagy elméjű s nagy férfiak, a kik az ilyen erőnket meghaladó kérdéseknek is bátran nekivágnak, hogy meg ne feledkezzünk róluk s örökké rájuk irányuljon a figyelmünk. Ezek közé tartozott Gabelentz is. A küzdés az ő fő érdemük s örök dicsőségük.

SZILASI MÓRICZ.

Osszét szók ugor nyelvekben. A 128. lapon elsoroltak megvannak részben más ugor nyelvekben is, így jelesen az *ezüst*, *ravasz*, *kerecsen*, *méreg*. Hozzájuk járulnak a következők:

finn *vasa*, *vasikka* stb. (m *üszö*? mord. *vaša* csikó; l. NyK. XXIII. 119): ossz. *uáss*, *väss* Kalb;

zürj.-votj. *kok*, *kuk* lábszár: *kay* láb (a tus nyelvben *k'ok* stb., l. Kuhn-féle Zeitschr. 32:85. — Az talán csak véletlen, hogy a szlovénben is van egy *kuk* szó, mely a. m. Hüftbein, Hüfte: vö. szkr. *kákša*-s Gurtgegend der Pferde, lat. *coxa*, ném. *Hechse*, l. Kluge);

vog. *eserem*, *eserm*, *esem* szégyen: *äfsärm*, *äfsärm* Schande (zd. *fšarema*, újperzsa *šarm*); — lehet-e a m. *szemérem* < **esz-mérem*, **eszérem*?!

mord. *vanan* nézek: *winun*, *unin* sehen (zd. *vaenämi* ich sehe)?

SIMONYI ZSIGMOND.